

Singapur: globalne centrum

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEOW

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYKRAJOWYCH

Analiza

10/2017

www.csm.org.pl

**dr Stanisław Czesław
Kozłowski**

Współpracownik CSM, zawodowy dyplomata z ponad 30-letnim doświadczeniem w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RP. Pełnił szereg funkcji dyplomatycznych na placówkach m.in. w Niemczech i Szwajcarii, a ostatnio – w latach 2011-2015 – był Radcą-Ministrem w Ambasadzie RP w Singapurze i kierownikiem sekcji ekonomiczno-handlowej. Jest autorem wielu publikacji, w tym dotyczących procesów integracyjnych w regionie Azji i Pacyfiku.

Singapur jest z wielu względów krajem wyjątkowym. Jako członek ASEAN (Stowarzyszenia Krajów Azji Południowo-Wschodniej) stanowi ważny element integracji regionalnej tej części świata. Funkcjonuje jako zglobalizowane miasto-państwo, centrum businessu, handlu, transportu morskiego i lotniczego, finansów, arbitrażu oraz turystyki. Ten „kawałek Zachodu w Azji”, zwany także „azjatycką Szwajcarią” jest dziś dla Azji tym czym w średniowieczu była dla Europy Wenecja. Wszystko wskazuje na to, że w tworzącym się dopiero multipolarnym układzie sił rola tego małego państwa będzie rosła, zwłaszcza jeśli chodzi o wzmacnianie więzi transpacyficznych.

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

2

Singapur jest państwem bardzo młodym: w 2015 roku obchodził swoje 50 urodziny. Mimo to, od długiego czasu plasuje się na czołowych miejscach w globalnych rankingach gospodarczych, w tym m.in. wielkości dochodu narodowego na głowę mieszkańca (87 855 Int. \$).¹ Pozostaje także jedną z najbardziej konkurencyjnych gospodarek. Przez 5 lat zajmował konsekwentnie drugie miejsce na 137 krajów w rankingu konkurencyjności Światowego Forum Ekonomicznego, a ostatnio (2017/18) spadł na trzecie, ustępując drugiego miejsca USA. Chociaż formalnie nie jest członkiem G20, od 2011 roku uczestniczy w szczytach grupy i innych międzynarodowych spotkaniach jej członków.

¹ World Economic Outlook Database, 2016.

One man show

Singapur zawdzięcza obecną siłę gospodarczą i liczącą się pozycję na arenie międzynarodowej swemu wieloletniemu przywódcy Lee Kuan Yew. Ten wykształcony w Wielkiej Brytanii Singapurek został pierwszym premierem Singapuru w 1959 roku, czyli jeszcze przed ogłoszeniem niepodległości. Utrzymał urząd aż do 1990 roku, pozostając potem wciąż w kręgu władzy na specjalnie dla siebie stworzonych funkcjach (minister „senior”, minister „mentor”). Odszedł formalnie z rządu po wyborach parlamentarnych w 2011 roku czyli po 52 latach. Zmarł w 2015 roku. Od 2004 roku premierem Singapuru jest jego syn, Lee Hsien Loong, który także zdobywał wykształcenie w Wielkiej Brytanii (Cambridge) i w USA (Harvard).

Historyczne dokonania Lee Kuan Yewa tak opisał Henry Kissinger: *Singapur jako najmniejsze państwo Azji Południowo-Wschodniej wy-*

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

3

dawał się być skazanym na rolę państwa podporządkowanego potężniejszym sąsiadom, jeśli w ogóle będzie w stanie utrzymać niezawisłość. Lee Kuan Yew myślał inaczej. Jego wizja to nie tyle walka o przetrwanie Singapuru, ale stworzenie jego doskonałości, super-inteligencji, dyscypliny i oryginalności. Myślał w ten sposób o rozwiązaniu problemu braku jakichkolwiek bogactw naturalnych. Wezwał swoich rodaków do aktywności i obowiązków, których nie mieli nigdy wcześniej, tj. uporządkowania miasta oraz przezwyciężenia nienawiści wobec sąsiadów i mniejszości etnicznych. Dzisiejszy Singapur jest jego testamentem. Gdy Singapur powstawał, dochód na głowę wynosił 400 USD, dzisiaj 60-80 tys. USD. Wyznaczył drogę do ustanowienia Singapuru intelektualnym i technologicznym centrum w regionie Azji Pacyfiku.²

Niedemokratyczny kapitalizm

Spektakularne sukcesy gospodarcze nie idą jednak w parze z rozwojem demokracji. Od początku istnienia państwa, scena polityczna była zdominowana przez jedno ugrupowanie: People's Action Party (PAP). W walce z opozycją wykorzystywało ono metody niemieszczące się w demokratycznych standardach. W multikulturowym społeczeństwie, zagrożonym polaryzacją z powodu podziałów etnicznych i religijnych, rządono twardą ręką stawiając na rozwiązania systemowe. Dało to stabilne i przewidywalne rządy, choć bez swobód obywatelskich i pełnej wolności słowa (państwo kontroluje dwa holdingi medialne).

W ostatnich latach model praktykowanej w Singapurze semi-

² G. Allison, R. D. Blackwill, *Chiny, Stany Zjednoczone i świat w oczach wielkiego mistrza Lee*

Kuan Yewa, Wydawnictwo: Kurhaus Publishing, listopad 2013.

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

4

demokracji ewoluuje w kierunku większej otwartości i pluralizmu, choć idzie to bardzo powoli. W wyborach parlamentarnych w 2011 roku rządząca People's Action Party zdobyła 81 z 87 mandatów a 6 przypadło opozycyjnej Workers' Party (najlepszy wynik w historii). W wyborach w 2015 roku było podobnie (83 na 89 mandatów dla PAP, 6 dla Workers' Party). O takich proporcjach w dużym stopniu przesądza przyjęty na wzór brytyjski tzw. westminsterski system wyborczy, preferujący zwycięzcę. Udział w wyborach jest obowiązkowy, dlatego frekwencja oscyluje zawsze na poziomie ok. 93- 95%.

Jednocześnie, w ostatnich kilku latach wzrosła aktywność obywatelska. W 2012 roku w Singapurze miał miejsce pierwszy od 25 lat strajk chińskich kierowców autobusów miejskich, żądających zwiększenia wynagrodzeń. Rok później wybuchły pierwsze od pięćdziesięciu lat zamieszki uliczne – efekt rosnących napięć między singapurskimi hindusami a pracownikami zagranicznymi. Największe w histo-

rii państwa masowe protesty dotyczyły polityki demograficznej, a konkretnie uznawania przez rząd imigracji jako kluczowego narzędzia rozwiązywania problemu niskiej liczby urodzeń i starzenia się populacji.

Wszystko wskazuje na to, że wraz z przejściem władzy przez następców Lee Kuan Yew nastąpiło osłabienie stabilizacji państwa. Jednocześnie jednak, protesty udowadniają, że wieloletnie wysiłki rządu, by niezależnie od różnorodności rasowej, językowej i religijnej ukształtować wspólnotę narodową, przyniosły pozytywne rezultaty. W rozwinięciu tożsamości narodowej Singapurczyków ogromną rolę odegrał wspólny dla wszystkich język angielski, polityka przestrzegania praw mniejszości etnicznych, zwłaszcza Malajów i Hindusów, oraz egzekwowanie praw kobiet. Po wyborach w 2017 r. urząd prezydenta po raz pierwszy objęła kobieta, przedstawicielka mniejszości Malajów - Halimah Yacob.

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

5

Nowa era

Od czasu śmierci Lee Kuan Yew, Singapur znajduje się w nowej fazie historycznej (post Lee Kuan Yew era), którą charakteryzują kontestacja i spory. Początek stanowiły zaskakujące dla Singapurczyków wąśnie między spadkobiercami, obecnym premierem - Lee Hsien Loongiem, a jego młodszym rodzeństwem. Ze strony tych ostatnich padły zarzuty, że brat wykorzystuje swoją urzędową pozycję, by zmienić testament i wolę zmarłego ojca. Wprawdzie strony osiągnęły wstępne porozumienie o skierowaniu sporu do rozstrzygnięcia przez sąd, ale najpierw całość z akcentami stricte politycznymi była swego rodzaju publicznym dramatem i przedmiotem szczegółowych relacji medialnych.

Oficjalne powitanie premiera Lee Hsien Loonga przez jego chińskiego odpowiednika Li Keqiang w Pekinie, wrzesień 2017 r. Zdjęcie: Jason Quah / TODAY)

Były dyplomata i politolog Kishore Mahbubani, w kontrowersyjnym artykule opublikowanym w dzienniku *The Straits Times*³, wskazał na potrzebę większej powściągliwości. Jego zdaniem Singapur, jako kraj mały, nie powinien komentować polityki wielkich mocarstw i wyciągnąć wnioski z tarapatów w jakie popadł Katar. Tym bardziej, że nie ma już lidera cieszącego się tak dużym międzynarodowym autorytetem jak Lee. Wypada przypomnieć,

³ <http://www.straitstimes.com/opinion/qatar-big-lessons-from-a-small-country>

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

6

iz polityka zagraniczna Singapuru od długiego czasu stawia sobie za cel utrzymanie dobrych relacji z nie tylko z mocarstwami takimi jak Stany Zjednoczone, Chiny, Indie czy Japonia, ale również ze średnimi graczami jak Korea Południowa, Australia, Nowa Zelandia, Kanada czy Turcja.

Stosunki z USA w polityce Singapuru mają rangę szczególną. Oba państwa nie zawarły wprawdzie paktu o sojuszu, ale rozwijają bliską współpracę w oparciu o zasady strategicznego partnerstwa, zwłaszcza w obszarze bezpieczeństwa i obrony. Ponadto, wyjątkowo intensywnie rozwijają handel i inwestycje, w czym szczególną rolę odegrała zawarta w 2004 r. umowa o wolnym handlu. Jednocześnie, od wizyty Teng Hsiao Pinga w 1979 roku Singapur intensywnie rozwija relacje z Chinami i postrzegany jest za ważnego partnera.

Skandynawskie inspiracje

Realizowana w Singapurze od długiego czasu strategia polityki gospodarczej koncentruje aktywność głównie wokół utrzymania wzrostu gospodarczego jako podstawy podnoszenia standardów życia mieszkańców. W debacie w sprawie optymalnego modelu polityki wzrostu, przywoływano nierzadko model skandynawski. Ekonomiści i eksperci wskazywali np. doświadczenia państw nordyckich, podkreślając egalitaryzm i politykę prorodzinną, wysoką stopę urodzeń, rzeczywisty dobrobyt (Szwecji, Norwegii), które nie stanowią przeszkody w utrzymaniu wzrostu gospodarczego. Jednakże w kwestii wyboru optymalnej strategii wzrostu z jednej strony i potrzebą zapewnienia egalitaryzmu społecznego z drugiej, między Singapurem i Skandynawią istnieje zasadnicza różnica. Uważa się, że Singapur nie może stosować modelu skandynawskiego z uwagi na odmienną kulturę, różnice społeczne oraz klimatyczne. Nie zmienia to jednak faktu, iż Singapur

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

7

może i powinien uczyć się na wzorach Skandynawii, w tym zwłaszcza w zakresie polityki prorodzinnej czy procesów kształtowania firm globalnych.

Generalnie chodziło o wybór między dwoma koncepcjami: pierwsza realizowana w Singapurze, to niskie podatki i ukierunkowane społecznie korzyści tj. szeroko rozumiany dobrobyt, druga, skandynawska - wysokie podatki i dobrobyt powszechnie dostępny. W ostatecznym rozrachunku, możliwe jest albo jedno albo drugie, nie można wspomnianych modeli ani mieszać, ani łączyć. Kraje nordyckie dysponują surowcami naturalnymi i swego rodzaju zapleczem w bogatej Europie, a ponadto mają długą historię jako społeczeństwa narodowe, które gotowe są płacić wysokie podatki w zamian za duży zakres świadczeń społecznych. Singapurczycy nie wykazują gotowości do płacenia tak wysokich podatków, jak to dzieje się w przypadku Skandynawów. Przy wysokich stopach podatkowych gospodarka straciłaby dużo na konkurencyjności, na co Singapur

nie może sobie pozwolić (obecnie podstawowa stopa podatkowa od dochodów osób fizycznych wynosi 20%, a podatek korporacyjny (CIT) 17%.

Gardens by the Bay, Singapur

„Sifire”

Działająca od paru lat w Singapurze filia Banku Światowego (*World Bank-Singapore Urban-Hub*) opublikowała w swoim czasie wyniki badań porównawczych w wydanej pod auspicjami Banku Światowego książce, poświęconej osiągnięciom gospodarczym grupy małych krajów: Singapuru, Finlandii i Irlandii. Autorzy książki *Some Small Countries Do It Better, Rapid Growth and Its Causes in Singapore, Finland, and Ireland* łączą wymienione kraje w jedną grupę państw,

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

8

nazwaną skrótowo 'Sifire'. Za kryterium posłużył fakt, iż kraje te w oparciu o podobne strategie wzrostu gospodarczego windowały się do grupy państw z wysokim dochodem per capita, mimo braku bogactw naturalnych. Autorzy, uznani ekonomiści związani z BŚ: Shahid Yusuf i Kabur Nebeshima wykazali, iż było to możliwe w znacznej mierze dzięki inwestycjom w kapitał ludzki. W rezultacie przyciągnięte zostały duże inwestycje międzynarodowych korporacji (MNCs) i zwiększyła się efektywność działania firm lokalnych. Tym ostatnim otwarło to drogę do globalnego rynku wysoko rozwiniętych technologii.

Ponieważ MNCs napędzają postęp technologiczny, prowadzący do punktów zwrotnych w skali globalnej, jest istotne aby kraje, które je przyciągnęły były w stanie zatrzymać je na dłużej poprzez podnoszenie ich międzynarodowej pozycji i możliwość wykorzystania talentów lokalnych. W odniesieniu do singapurskiej strategii wzrostu uczestnicy debaty postawili tezę, iż miasto –

państwo może służyć w tym względzie za model, natomiast jako jedno z ograniczeń wskazano fakt, iż z powodu recesji na Zachodzie, MNCs straciły cechujący je wcześniej impet w działaniach inwestycyjnych za granicą, w tym w Singapurze. Ponadto Singapur podobnie, jak Irlandia odczuwa kłopotliwy brak wyrosłego na rodzimym gruncie giganta gospodarczego (takiego jak fińska Nokia). Podkreślano, iż większość mieszkańców Singapuru przychyliłaby się do stanowiska, iż dobre rządzenie, w tym rządy prawa i eliminacja korupcji, stanowią kluczowe czynniki przesądzające o rozwoju i jakości życia społecznego.

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

9

Polityka gospodarcza

W latach 2014 - 2016 r. Singapur pozostawał na ścieżce umiarkowanego, ale stabilnego wzrostu gospodarczego (2.5% - 3.5%). W związku z prowadzoną przez rząd polityką ograniczenia dostępu zagranicznych pracowników do rynku i niską podażą siły roboczej średni poziom płac wzrósł o 3%, co prowadziło do wzrostów jednostkowych kosztów pracy. Rozwój otwartej, uzależnionej od eksportu gospodarki Singapuru, w dużej mierze, zależny jest od sytuacji gospodarczej na rynkach światowych. Główne cele polityki gospodarczej to: poprawa jakości życia wszystkich mieszkańców, zmniejszanie różnic społecznych oraz podniesienie wydajności pracy m. in. poprzez innowacyjność i rządowe programy wspierania małych i średnich przedsiębiorstw. Rząd przygotował specjalny program działań na rzecz najstarszego pokolenia Singapurczyków, przewidziano duże wsparcie finansowe dla firm chcących doskonalić swoje usługi w oparciu o systemy telein-

formatyczne. Singapur w obliczu zmian demograficznych oraz rosnących dysproporcji między standardami życia najbogatszych i najbiedniejszych mieszkańców planuje podniesienie podatku od dóbr i usług GST, który obecnie należy do najniższych na świecie (7%). Zmiana ta nie powinna spowodować spadku międzynarodowej konkurencyjności Singapuru.

Uniezależnienie gospodarki od stałego napływu pracowników zagranicznych nieuchronnie związane jest z kompromisami, w tym z niższym tempem wzrostu. Swego czasu rząd kładł nacisk na korzyści płynące z zatrudniania imigrantów, mających bez wątpienia znaczący wkład w osiągnięcia Singapuru, w tym osiągnięcia gospodarcze i uzyskanie jego pozycji silnego centrum regionalnego, a w niektórych dziedzinach globalnego. Obecnie na ogólną liczbę 3,41 mln zatrudnionych, obcokrajowcy to 1,67 mln osób. Rząd sygnalizuje odwrót od polityki ograniczeń w zatrudnianiu obcokrajowców. Napięty rynek pracy dokuczliwy jest zwłaszcza dla

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

10

małych i średnich firm mimo rządowego programu wsparcia dla złagodzenia skutków ograniczeń w zatrudnianiu obcokrajowców.

Wśród tygrysów

Singapur jest zaliczany (obok Hong Kongu, Korei Południowej i Tajwanu) do grupy państw, tzw. azjatyckich tygrysów, czyli dynamicznie rozwijających się gospodarek Azji. Ilustrują to następujące dane:

- wysokie tempo wzrostu gospodarczego (od 2003 r. średnioroczne tempo wzrostu wnosilo 6, 7%),
- niska stopa bezrobocia (3%) i inflacji (2,5%),
- wysoki stopień uprzemysłowienia, wysoka konkurencyjność gospodarcza, otwarty charakter gospodarki z wartością obrotów handlowych (783 mld SGD) ok. 2,7 razy większą niż wartość PKB (295 mld SGD),
- wskaźnik PKB per capita należy do najwyższych w świecie (87 855 Int. \$, 2016 r.),

- rezerwy w złocie i dewizach w ostatnich latach stale rosły, osiągając wartość 368 mld USD (sierpień 2017 r.),
- silne więzi oraz integracja z międzynarodowym systemem finansowym.

Najwyższe oceny (AAA) trzech największych agencji ratingowych (Standard & Poor, Moody's i Fitch) czynią z gospodarki miasta – państwa wyjątek wśród krajów Azji. Na tle państw azjatyckich Singapur wyróżnia się sprzyjającymi warunkami do prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty zagraniczne. Polityka rządu skoncentrowana jest na tworzeniu dogodnych warunków do prowadzenia handlu zagranicznego i przyciągania inwestycji. Niemal we wszystkich sektorach dopuszczalne jest działanie firm ze 100% udziałem kapitału zagranicznego. Ograniczenia wielkości posiadanych udziałów dotyczą jedynie działalności medialnej (do 49%), prasowej (5%), oraz zagranicznych kancelarii prawnych. Chronione są również sektory, w których dominującą po-

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

11

zycje mają kontrolowane przez państwo przedsiębiorstwa.

Inwestorzy zagraniczni traktowani są na równi z przedsiębiorcami lokalnymi. System prawny zapewnia wysoki stopień ochrony własności prywatnej i intelektualnej. Korupcja praktycznie nie występuje. Większość działań administracji wobec biznesu odbywa się w sposób szybki i przejrzysty. Doskonale rozwinięta jest również infrastruktura (porty lotnicze i morskie, sieci telekomunikacyjne). Innymi istotnymi elementami ułatwiającymi współpracę gospodarczą z tym krajem jest powszechna znajomość języka angielskiego, łatwość i szybkość rejestracji firm, preferencje konsumentów – ceniących produkty europejskie.

Kluczową rolę, szczególnie w zakresie działalności handlowej, odgrywa wysoki poziom otwartości singapurskiego rynku. Większość towarów importowanych do Singapuru nie jest obłożona cłem, a podlega jedynie 7% podatkowi od towarów i usług. Niskim barierom

taryfowym towarzyszą jednak bariery pozataryfowe na wybrane (nieliczne) produkty: restrykcje importowe, opłaty importowe, licencje, ograniczenia na rynku usług, regulacje sanitarne i fitosanitarne.

Relacje z Unią Europejską

Ograniczenia w dostępie do rynku usług dla krajów Unii Europejskiej, w tym Polski, dotyczą przede wszystkim sektora bankowego, ubezpieczeniowego, transportowego oraz działalności z zakresu doradztwa prawnego. Istnieje perspektywa poprawy w tym zakresie po wejściu w życie umowy o wolnym handlu UE- Singapur.

Za wyjątkowo istotną uznać należy znaczącą obecność, a w istocie ciągłą rozbudowę szeroko rozumianych więzi Unii Europejskiej z Singapurem, o czym przesądza wysoka dynamika rozwoju samego miasta-państwa, jak i całego regionu Azji Południowo Wschodniej. UE jest najważniejszym partnerem handlowym Singapuru w zakresie usług,

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

12

największym źródłem zagranicznych inwestycji oraz kluczowym partnerem handlowym. W Singapurze działa ponad 11 tys. firm europejskich, co potwierdza jego status centrum biznesowego w samym sercu dobrze prosperującego regionu ASEAN.

Wynegocjowane i parafowane w 2013 r. umowy o wolnym handlu (FTA) oraz partnerstwie i współpracy (PCA) Singapur – UE to najbardziej kompleksowe porozumienia, jakie UE kiedykolwiek wynegocjowała z państwem trzecim, i które mogą stanowić swego rodzaju model dla porozumień z innymi państwami w regionie, a także dla ewentualnego porozumienia o wolnym handlu UE-ASEAN.⁴

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w dniu 16 maja 2017 r., że umowa o wolnym han-

dlu między UE a Singapurem (EU-SFTA) jest umową mieszaną i wymaga ratyfikacji nie tylko przez instytucje UE, ale także przez parlamenty państw członkowskich. W orzeczeniu podkreślono, że kompleksowe porozumienia handlowe obejmujące kluczowe kwestie, takie jak usługi transportowe, prawa własności intelektualnej, normy dotyczące pracy i ochrony środowiska podlegają wyłącznej kompetencji UE, a zatem nie podlegają prawu weta parlamentów krajowych. Zgoda państw członkowskich wymagana jest natomiast w odniesieniu do regulacji w zakresie inwestycji portfelowych oraz w odniesieniu do mechanizmu rozstrzygania sporów inwestor - państwo (Investor-State Dispute Settlement). W tej sytuacji, po ratyfikacji porozumienia przez instytucje UE, umowa z Singapurem będzie mogła być tymczasowo stosowana w dziedzinach, w których kompetencje ma wyłącznie UE, a to stanowi zdecydowanie największą część umowy z Singapurem. Umowa wejdzie w życie tymczasowo, po akcie ratyfikacji przez Parlament Europejski, nato-

⁴

<http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=961>

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

13

miast ostateczne wejście jej w życie nastąpi po zakończeniu procedur ratyfikacyjnych przez parlamenty krajowe i regionalne krajów członkowskich UE.

Parafowanie umowy o partnerstwie i współpracy UE-Singapur przez głównych negocjatorów, S. Gillespie (UE) i S. Wong (Singapur). Zdjęcie: Delegacja UE w Singapurze

Perspektywy

Jak podkreślają eksperci, Singapur „swoją sukces zawdzięcza w niemałym stopniu wizjonerskiemu przywództwu, które wykorzystując myślenie scenariuszowe trafnie uchwyciło światowe trendy i odpowiednio przystosowywało do nich, szybko pnący się w hierarchii dobrobytu i pozycji międzynarodowej własny kraj.⁵ Wydaje się, że w kolejnym półwieczu rozwój tego małego państwa będzie wypadkową międzynarodowego układu sił, relacji, jakie zbudują między sobą Stany Zjednoczone, Chiny, Indie, Europa, ale także Rosja, Turcja i Brazylia.

Nie bez znaczenia dla Singapuru będą także dalsze losy Stowarzyszenia Krajów Azji Południowo-Wschodniej. Miasto-państwo pełni rolę finansowego hubu, ale jest także najbardziej rozwiniętym kra-

⁵ <https://www.paragkhanna.com/home/a-sunny-island-set-in-the-asian-hinterland>

SINGAPUR: GLOBALNE CENTRUM

WYZWANIA „NOWEJ ERY” PO ODEJŚCIU LEE KUAN YEW

| dr Stanisław Czesław Kozłowski

14

jem członkowskim ASEAN. Integracja regionu ma dla Singapurczyków kluczowe znaczenie, z uwagi na otwarty charakter ich gospodarki oraz korzyści jakie wnoszą z międzynarodowego handlu i usług. W najbliższym okresie ich oddziaływanie na dynamikę integracji będzie większe, ponieważ w 2018 r. obejmą przewodnictwo ugrupowania ASEAN. Będą w tej roli konfrontowani jednakże z trudnymi problemami, czy to w płaszczyźnie tworzenia Wspólnoty Gospodarczej ASEAN, w tym z następującą trudnością kwestią swobody przepływu specjalistów (nie jest to jeszcze swoboda przepływu osób przypominająca regulację znaną w UE) czy też integracji w szerszej skali, tj. w regionie Azji-Pacyfiku, po wycofaniu się USA z porozumienia handlowego TPP i rosnącymi w związku z tym obawami, że Stany Zjednoczone przestaną być czynnikiem przeciwwagi wobec rosnących wpływów Chin.

**dr Stanisław Czesław
Kozłowski**

CSM jest niezależnym, pozarządowym ośrodkiem analitycznym zajmującym się polską polityką zagraniczną i najważniejszymi problemami polityki międzynarodowej. Fundacja została zarejestrowana w 1996 r. CSM prowadzi działalność badawczą i edukacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania, uczestniczy w międzynarodowych projektach we współpracy z podobnymi instytucjami w wielu krajach. Tworzy forum debaty i wymiany idei w sprawach polityki zagranicznej, relacji między państwami oraz wyzwań globalnego świata. Działalność CSM jest adresowana przede wszystkim do samorządowców i przedsiębiorców, a także administracji centralnej, polityków, dyplomatów, politologów i mediów. Od 2009 r. CSM jest uznawany za jeden z najlepszych think tanków Europy Środkowo-Wschodniej w badaniu „The Leading Public Policy Research Organizations In The World” przeprowadzonym przez Uniwersytet Pensylwanii.

Centrum Stosunków Międzynarodowych ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa t: +48 22 646 52 67

 www.twitter.com/CIR_CSM

 www.facebook.com/CIR.CSM

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH